

RECALL BIBLIOGRÀFIC

Selecció de Laura Terré Alonso

La realització d'aquest treball ha estat possible gràcies a una llicència per estudis concedida pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya (DOCG. Núm.:3926 de 16.07.2003

Una introducció a aquesta bibliografia

Aquests són els llibres que podràs consultar si vols completar els teus coneixements sobre la història de la fotografia. Estan ordenats per períodes, tal i com hem treballat la història a les presentacions multimèdia. També he afegit un llistat de publicacions compiladores de la història de la fotografia i de grans col·leccions, per si de cas vols alguna consulta més ràpida o més global sobre un període.

De fet, aquests llibres són la base de continguts i d'imatges que he utilitzat per confeccionar el material multimèdia. En ells retrobaràs els autors i les imatges que més t'han agradat.

Recorda que ara per ara el llibre com a suport és el millor substitut de la còpia fotogràfica per gaudir de les seves qualitats plàstiques. Alhora, si es tracta d'un llibre d'autor, dona a la fotografia el sentit d'un discurs estètic i d'opinió que no és possible contemplant una còpia única i isolada. El llibre parla de les intencions de l'autor mitjançant la col·locació en la pàgina, l'ordre de les sèries, la grandària de les imatges i els peus de foto.

Aprofito aquest espai per animar-te a l'hàbit de mirar llibres de imatges, doncs el nostre material multimèdia no és altra cosa que un punt d'inici pel coneixement de la història de la fotografia. És per això que m'he parat a mostrar-te la portada d'alguns dels llibres... pot ser així tinguis curiositat per obrir-los a la llibreria!

I aprofito també l'avinentsa per animar als bibliotecaris dels centres, al caps de departament d'arts, i als de socials, a que de mica en mica vagin establint una col·lecció de llibres de fotografia al centre. Per això pot servir aquest llistat, encara que no hi són tots el que estan, sí podem dir que tots els que hi són mereixen la despesa!

Índex

Índex.....	5
PUBLICACIONS COMPILADORES DE LA HISTÒRIA DE LA FOTOGRAFIA	7
FOTOGRAFIA A CATALUNYA.....	9
FOTOGRAFIA A ESPAÑA	9
FOTOGRAFIA UNIVERSAL.....	11
GRANS COL·LECCIONS.....	13
FOTOGRAFIA ESPANYOLA.....	14
ALTRES COL·LECCIONS de monografies d'arreu del món.....	14
FOTOGRAFIA ANTIGA, fins a 1900	17
Amadeu Mariné i Pau Audouard:	17
Charles Clifford.....	17
J. Laurent.....	17
Nadar	18
FOTOGRAFIA DE 1900 fins a 1945	20
Adams, Ansel	20
Ballell, Frederic:.....	21
Capa, Robert:	21
Centelles, Agustí:	21
Cunningham, Imogen:.....	22
Brassaï:.....	22
Blossfeldt, Karl:	22
Català Pic, Pere:	22
Godes, Emili:	22
Gomis, Joaquim:	23
Hausmann, Raoul	23
Heartfield, John:.....	23
Hoch, Hannah.....	23
Masana, Josep:	23
Man Ray:.....	24
Miller, Lee.....	24
Moholy-Nagy, Laszlo:	24
Ortiz Echagüe, José:.....	24
Pla Janini, Joaquim:	25
Renau, Josep:	25
Renger-Patzsch, Albert	25
Salomon, Erich.....	26
Sheeler, Charles	26
Stieglitz, Alfred:.....	26
Strand, Paul:	26
Weston, Edward	27
White, Minor	27
FOTOGRAFIA A LES POSTGUERRES, 1945/1965	29
Álvarez Bravo, Manuel:	29
Avedon, Richard:	29

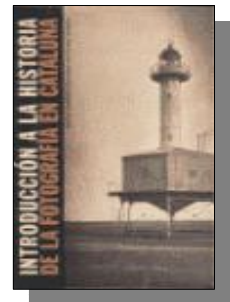
Brodovitch, Alexey.....	30
Callahan, Harry.....	30
Cartier-Bresson, Henry:.....	30
Català-Roca, Francesc:	31
Colom, Joan:.....	32
Erwitt, Elliott	32
Ferrol, Manuel	32
Frank, Robert.....	33
Gómez, Paco.....	33
Klein, William	33
Masats, Ramón	33
Miserachs, Xavier.....	34
Maspons, Oriol	35
Maspons / Ubiña.....	35
Penn, Irving	35
Pérez de Rozas.....	36
Leopoldo Pomés	36
Sirera, Ton	36
Terré, Ricard.....	37
Ubiña, Julio.....	37
Ubiña, Julio i Colita.....	37
Viéitez, Virxilio.....	37
Winogrand, Garry.....	37
FOTOGRAFIA de 1965 fins avui	39
Llibres per entendre el període:	39
Catany, Toni	39
Colita, Maspons i Miserachs:	40
Faucon, Bernard:	40
Fontcuberta, Joan.....	40
Fontcuberta, Joan; Formiguera, Pere:.....	41
García Rodero, Cristina:	42
Leibovitz, Annie:	42
Magnum.....	42
Manresa, Kim:	43
Mapplethorpe, Robert.....	43
Rivas, Humberto:.....	43
Salgado, Sebastiao:.....	44

PUBLICACIONS COMPILADORES DE LA HISTÒRIA DE LA FOTOGRAFIA

Cadascuna de les publicacions sobre història de la fotografia són una proposta teòrica sobre el mitjà. Els autors han de plantejar-se com exposar el desenvolupament de la tècnica en el temps, els estils, les vinculacions històriques, la part documental, etc. És per això que cada història és una construcció i totes, totes, tenen la seva part interessant i ens obren a nous coneixements. No es tracta de fer-se addicte a una sola història de la fotografia, sinó de conèixer-ne varies, comprendre els plantejaments dels autors i així fer-nos el nostre propi criteri sobre l'evolució d'aquest art tant complex. Us animo a tenir a mà varis d'aquests treballs de consulta, no solament per fullejar les il·lustracions, sinó per llegir els textos, fent un esforç en aquells en altres idiomes. Conèixer les compilacions sobre història de la fotografia és un primer pas per col·leccionar llibres monogràfics de períodes i autors concrets.

FOTOGRAFIA A CATALUNYA

- BALSELLS, David; *Primer acte: la fotografia al Museu*. MNAC, Barcelona 1997. Amb aquest llibre, el director del Departament de fotografia del Museu Nacional celebra l'ocasió en que la Fotografia va passar a formar part del fons de la col·lecció. Durant el primer any de treball, aquest departament s'ha fet càrrec de les col·leccions de Otho Lloyd, Josep Masana, Joaquim Pla Janini i Emili Godes, cedides a la institució pels seus hereus. Hi trobem les obres ben reproduïdes, les biografies i les bibliografies.
- Naranjo, Juan; Fontcuberta, Joan; Formiguera, Pere; Terré, Laura; Balsells, David. *Introducció a la Història de la Fotografia a Catalunya*. Lunwerg Editors, Barcelona, 2000. Es tracta del primer intent seriós de compilar la fotografia que es va produir a Catalunya. Malauradament això es produïa abans de que s'haguessin fet estudis pormenoritzats d'autors i períodes. Ara per ara és l'únic manual on podem consultar-hi tota la fotografia catalana, des dels seus orígens als nostres dies.

FOTOGRAFIA A ESPAÑA

- Fernández, Horacio; *Variaciones en España. Fotografía y arte 1900-1980*. La Fábrica Editorial, en col·laboració amb Marco, Xunta de Galicia, i d'altres. Madrid, 2004. L'autor fa un recorregut original per la història de la fotografia a Espanya, tenint més en compte les persones i el lloc on habiten, que els autors. Així doncs, hi inclou molts autors estrangers i també d'altres que no han estat prou reconeguts a les històries canòniques, com ara Cecilio Paniagua, Adolf Mas, Les Missions pedagògiques de Val del Omar, fins a Antoni Llena i Fina Miralles. És una història plena de raons i de idees... i belles imatges.
- Formiguera, Pere i altres autors; *Temps de silenci. Panorama de la fotografia espanyola dels anys 50 i 60*. Fundació Caixa de Catalunya, Generalitat de Catalunya, Barcelona 1992. Aquest va ser un primer intent de mostrar la producció fotogràfica a Espanya en el temps de la postguerra. Malgrat que l'obra dels autors es mostra dispersa, en un ànim classificatori que fuig de la intencionalitat, no se li pot negar el valor

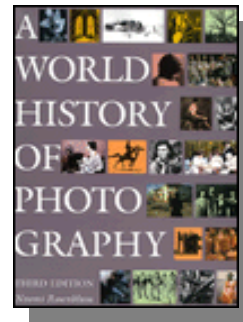
de primícia.

- F. Kurtz, Gerardo; Ortega, Isabel. *150 años de fotografía en la Biblioteca Nacional*. Amb textos de Lee Fontanella, Marie-Loup Sougez. Ediciones el Viso. Ministerio de Cultura. Madrid 1989. Aquest llibre no és ben bé una història de la fotografia, però sí que t'orientarà si el que vols és conèixer els fons que guarda la Biblioteca Nacional, a on han anat a parar moltes fotografies i àlbums antics, i arxius fotogràfics complets, tant d'autors catalans com d'universals. És el primer esforç per donar a conèixer tot el que està per investigar a la fotografia.
- López Mondejar, Publio; *Las Fuentes de la Memoria. 3 volúmenes*. Lunwerg Editorial. Madrid. Aquesta publicació és fruit d'un projecte ambiciós: el seu comissari feia l'aposta de recercar en els arxius fotogràfics, en les col·leccions públiques i privades, etc, per tal de reunir una mostra significativa del que va ser la fotografia a España. El va concebre com a una exposició, i per tant els tres llibres resultants són catàlegs. Però el text està molt ben documentat i aporta la novetat de que l'objecte i el subjecte de la fotografia són ambdós dignes de crítica i comentari. És a dir, el objecte d'aquests llibres no és solament la fotografia a España, sinó també la mateixa España i la seva societat en evolució a través de les fotografies. El tercer volum, dedicat a la fotografia en la Espanya de Franco, va causar sensació perquè presentava per primera vegada fotografies de la postguerra en les quals el franquisme no es mostrava tan benèvol com s'hagués pensat temps enrera.
- López Mondejar, Publio; *Historia de la Fotografía en España*. Madrid, 2001. Amb aquest llibre López Mondejar fa una mena de resum dels seus plantejaments exposats en els tres volums de *Fuentes...* es una mena de *llibre de butxaca* per conèixer la història de la fotografia.
- Yáñez Polo, Miguel Ángel, Luís Ortiz Lara, i José Manuel Holgado Brenes, et al. *Historia de la fotografía española (1839-1986): Actas del Primer Congreso de Historia de la Fotografía Española*. Sevilla: Sociedad de Historia de la Fotografía Española, 1986. Es pot dir que aquest és el primer llibre que s'ha fet sobre fotografia espanyola, amb una ambició científica. Els ponents del congrés van establir una comunitat d'investigadors que a partir de llavors van treballar els diferents períodes de la fotografia espanyola.

FOTOGRAFIA UNIVERSAL

- FRIZOT, Michel, editor. *A New History of Photography*. Koneman, Colonia, 1998. La primera edició (1996) d'aquesta història de la fotografia és francesa. Precisament és una iniciativa del Ministeri de Cultura Francés, observant que no s'havia publicat a França sobre la història de la fotografia per commemorar el cent-cinquanta aniversari de l'invent. El llibre es compon de 41 capítols sobre temes expressament encarregats a especialistes. Aquests temes sobrepassen els límits dels períodes històrics i els autors, i -entesos com a productors d'estil- i treballen més les qüestions temàtiques o conceptuals, com ara el surrealisme, el naturalisme, el retrat... i tot al llarg dels anys. Les il·lustracions són molt interessants, i hi ha curiositats com un dossier d'àlbums antics, etc. La bibliografia és molt selectiva i també ha estat a càrrec d'un especialista. És un bon llibre de capçalera per aquell a qui li agradi la fotografia.
- LEMAGNY, Jean-Claude i ROUILLÉ, André; *Histoire de la Photographie*. Ed. Larousse, París, 1998. Aquesta és una perspectiva europea de la història universal de la fotografia, des de les seves vessants socials, artístiques, polítiques, tècniques, etc. Conté una cronologia molt útil i també un glossari de termes tècnics.
- NEWHALL, Beaumont; *Historia de la Fotografía, desde sus orígenes hasta nuestros días*. Amb un apèndix de Joan Fontcuberta per abordar la fotografia espanyola. Editorial Gustavo Gili. Barcelona 1983. Aquesta és la primera història de la fotografia en un sentit contemporani, amb una perspectiva a llarg termini sobre el mitjà. El seu autor fa un plantejament com a historiador de l'art: de tendències, estils i autors, sota la demanda del MOMA, primer museu que guardava fotografia al seu fons, per fer una exposició per commemorar el primer centenari de la invenció de la fotografia, una data que donava certa majoria d'edat del jove mitjà amb la seva presència al Museu. Es per tant aquesta història una mena de repertori de l'art de la fotografia. El material gràfic del qual es serveix Newhall per aquest llibre és quasi tot americà, ja que ha estat conservador d'una de les col·leccions més importants de fotografia: la George Eastman House, del fons de la qual ha tret la majoria de les fotografies. És per tant una història de la fotografia universal sota el model americà.

- SOUGEZ, Marie-Loup. *Historia de la Fotografía*. Madrid: Editorial Cátedra, S.A., 1981. Aquest petit manual de la història de la fotografia universal va ser durant molt de temps l'únic en llengua castellana. Està molt ben documentat i per la seva brevetat dona els marges mínims per poder entendre l'evolució de les tècniques i estils fotogràfics al llarg de la història. Es serveix en gran mesura del treball que havia fet el seu pare, el Dr. Emmanuel Sougez, en la història publicada a París als anys seixanta. No obstant des de la data de la seva publicació s'ha investigat força i ara per ara és una mica incomplet.
- ROSENBLUM, Naomi; *World History of Photography*. Abbeville Press, NY, 1997. L'autora ha fet aquesta història ja des del coneixement de les noves perspectives de la fotografia digital i les infografies. És per això que no es descuida de res: ni dels orígens, ni del moment actual, i obre el seu estudi no solament a la fotografia americana, com era costum a les històries publicades a aquest país, sinó que el fa extensiu també als confins de l'Orient. S'hi investiguen tots els aspectes del mitjà, des de l'estètica de la plàstica fotogràfica, fins l'interès documental, comercial i tècnic, situant-ho tot al context històric que li pertoca. Inclou 800 il·lustracions que s'han triat pel seu valor fotogràfic i que en la juxtaposició en pàgina il·luminen un nou poder visual.

GRANS COL·LECCIONS

No són pròpiament històries de la fotografia, perquè no tenen l'objectiu de presentar tot allò que s'ha fet des d'un punt de vista d'acord al cànon. Més aviat proven de portar els autors a la història, o simplement tracten de divulgar i conservar el seu treball des d'un punt de vista panoràmic i en relació a altres autors i temes. Si ens agrada alguna col·lecció d'autors en concret, hauríem de fer l'esforç de ser-li fidels aplegant-la tota. Quan un fa una col·lecció de llibres d'alguna manera reuneix també una manera d'entendre la fotografia amb una voluntat de universalitat, encara que sigui des del punt de vista parcial del col·leccionista.

Aquí es presenten les col·leccions més importants d'autors, unes encara en procés de creixement, altres ja esgotades... però encara hi ha la possibilitat de trobar-les a les llibreries de vell.

FOTOGRAFIA ESPANYOLA

- **PHOTOBOLSILLO.** *Biblioteca de fotògrafos españoles.* Editat per *La Fábrica Ediciones* i finançat amb l'ajuda de Caja Madrid i el Ministeri de Cultura. És la col·lecció més important d'autors de la fotografia espanyola. De moment reuneix més de 50 títols d'autors espanyols de la segona meitat del segle XX. El director de la col·lecció i responsable de la selecció d'autors és el fotògraf professional *Chema Conesa*, reconegut editor gràfic del Diari El País. A la seva pàgina web <http://www.photobolsillo.com/> pots veure el llistat d'autors publicats i una selecció de les fotografies i els textos i fer la compra si vols.
- Col·lecció *Àlbum* del Centro d'Estudios Fotograficos de Vigo. Aquesta col·lecció reuneix una vintena de fotògrafs gallecs. Són de petit format i estan molt ben editats. Els directors de la col·lecció són els fotògrafs i professors Manuel Sendón i José Luís Suárez Canal. A la seva pàgina web pots conèixer els títols de la col·lecció i comprar els llibres. <http://www.cefvigo.com/galego/libreria.htm>

- "**lo mínimo**" és una edició de vint volums editada per l'editorial *Mestizo*, de Múrcia, entre els anys 1994 i 2000, a càrrec de Paco Salinas. Són llibres bonics, que pretenen evocar un passaport o un quadern de viatge i recullen un reduït número d'imatges d'un autor determinat, amb un concepte pròxim a la poesia. En la seva majoria són fotògrafs espanyols, alguns més coneguts que altres. A la seva pàgina web pots veure-hi tots el títols, les fotografies i els textos, pots encarregar una capsa per portar-los i comprar la col·lecció: <http://www.mestizo.org/libreria/minimocaja.html>

ALTRES COL·LECCIONS de monografies d'arreu del món

- **Collection Photo Poche.** Editat pel Centre National de la Photographie, de França, aquesta col·lecció va ser una escola barata per molts aficionats a la fotografia. Va ser concebuda i realitzada per Robert Delpire. Són llibres de petit format, com el seu nom indica, per portar a la butxaca. Els autors són de tota la història de la fotografia, des dels seus orígens fins als nostres dies. El llistat d'autors no es tanca a la fotografia francesa... encara que l'espanyola no està gaire ben representada! Un dels clàssics

d'aquesta col·lecció es la seva « *Histoire de voir* », on Delpire i l'historiador Michel Frizot, fan el resum de la història de la fotografia en el seu 150 aniversari. L'interès d'aquesta història és que mostra les diverses maneres de VEURE que s'han succeït en el temps.

- **Masters of Photography. Aperture.** Aquesta és una altra col·lecció clàssica i econòmica de monografies d'autors de la història de la fotografia universal... encara que no hi busquis res espanyol. S'edita en anglès, alemany i francès i compta amb una cinquantena de números, amb textos ben seleccionats, biografies, bibliografies, etc.
- **55 Series** és una nova col·lecció de butxaca de l'editorial **Phaidon**, de Londres, que presenta tots els aspectes de la fotografia a través de monografies d'autors internacionals. Cada llibre presenta 55 imatges que volen resumir el treball del fotògraf seleccionat, per a la col·lecció en la que s'inclouen imatges inèdites. Cada imatge va acompanyada d'un text explicatiu i abunda en qüestions biogràfiques. De Atget a Witkin, de moment la col·lecció compta amb 39 títols, entre els quals hem de celebrar la inclusió de Joan Fontcuberta com a únic representant de la fotografia espanyola... A la seva pàgina web pots mirar els títols i comprar, si vols, amb descompte:
<http://www.phaidon.com/phaidon/bookstore.asp?m=bookstore>
- **Los Grandes Fotógrafos. Editorial ORBIS.** Aquesta sèrie està exhaurida, però la trobaràs a moltes biblioteques i pot ser encara a les llibreries de vell. Dirigida per Romeo Martínez, es tracta de la col·lecció que va llançar el 1984 l'editorial Orbis, traduint al castellà les monografies d'autors de la fotografia universal de la segona meitat del segle XX, que havia estat publicada durant la dècada de 1970 a Itàlia pel Grupo Editorial Fabbri. Són llibres grans, no massa ben editats, però que tenen bons textos a càrrec d'especialistes, bibliografies, etc. Els autors són de tots els països, però abunda els italians, amb la qual cosa aquesta col·lecció és una bona manera de conèixer la fotografia italiana. Pots recorre també a l'edició italiana.

FOTOGRAFIA ANTIGA, fins a 1900

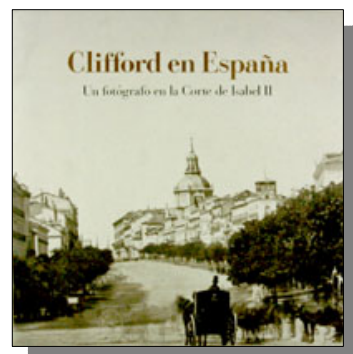
- *La fotografía en España hasta 1900*. Ministerio de Cultura. Dirección General de Bellas Artes, Biblioteca Nacional, Mayo 1982.

Amadeu Mariné i Pau Audouard:

- Calafell, Jordi; Domènech, Silvia; Isidre Bravo: *Amadeu i Audouard. Fotografies d'escena*. Institut de Cultura, Arxiu Històric de la Ciutat, Arxiu fotogràfic. Renart Edicions. Barcelona 1998. Gràcies a l'esforç dels conservadors de l'arxiu històric de la ciutat de Barcelona, s'estan produint una sèrie de publicacions i exposicions amb el més valuós dels seus fons. Aquest catàleg reuneix les imatges de retrats d'actors i actrius dels fotògrafs de principi del segle XX Amadeu i Audouard,. Els textos són molt interessants i ens situen en la manera de treballar dels fotògrafs.

Charles Clifford

- FONTANELLA, LEE. *Clifford en España : un fotógrafo en la corte de Isabel II*. [Madrid] : el Viso, DL. 1999. Aquest llibre podríem dir que és el definitiu per conèixer l'obra de Charles Clifford. Una edició ambiciosa, amb bones reproduccions i textos aclaridors.

J. Laurent

- *Laurent, J. Un fotógrafo francés en la España del siglo XIX* Textos d'Ana Gutiérrez Martínez; Gloria Collado; Carlos Teixidor Cadenas;

César Díaz-Aguado y Martínez, and Ana Gutiérrez Martínez. Paris: Instituto Cervantes, 1996; Madrid: Caja Madrid, 1997. És el catàleg de l'exposició que va itinerar l'institut Cervantes.

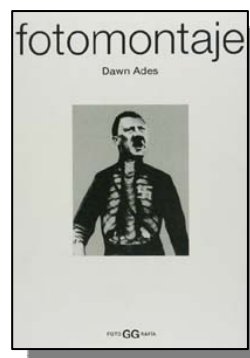
- Sougez, Marie Loup: *Ciudades del XIX: La España de Laurent*. Barcelona: Fundació "la Caixa", 1992.

Nadar

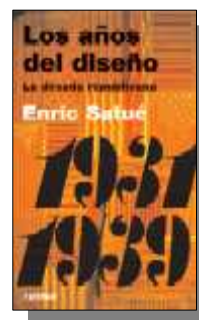
- *Nadar. Les années créatrices 1854-1860*, catalogue de l'exposition, Paris, Musée d'Orsay-New York, Metropolitan Museum, 1994-1995.

FOTOGRAFIA DE 1900 fins a 1945

- ADES, Dawn; *Fotomontaje*. Editorial Gustavo Gili. Barcelona 2002. Aquest és un clàssic sobre el tema. Ja porta varies reedicions, i això ho demostra. L'autor centra els conceptes pels quals es pot definir aquesta tècnica a mig camí entre el cartellisme i la pintura, i que utilitza, malgrat tot, la imatge tecnològica com a element principal. Estan representades les obres de John Heartfield, Raoul Hausman, Ed Lissitzky, etc.

- MONZÓ, Josep Vicent; *Fotomontaje en la colección del IVAM*. IVAM, València, 2000. Fent un repàs de la col·lecció de l'IVAM, trobem John Heartfield, Paul Citroën, Alexander Rodchenko, Grete Stern, Renau, etc, artistes que han fet servir el fotomontatge arribant als nostres dies.
- SATUÉ, Enric; *1931-1939 Los años del diseño. La década republicana*. Turner Publicaciones, S.L. Madrid 2003. Durant l'època de la República va haver-hi un moviment estètic important que va implicar a les classes populars. La fotografia, mitjançant cartells i publicitat va tenir-hi un paper important.

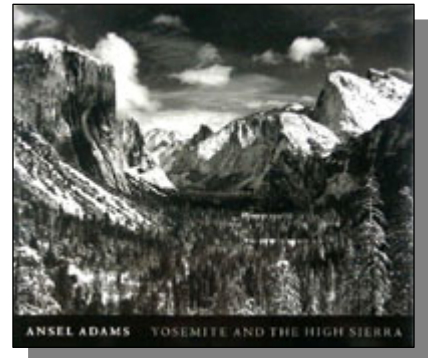
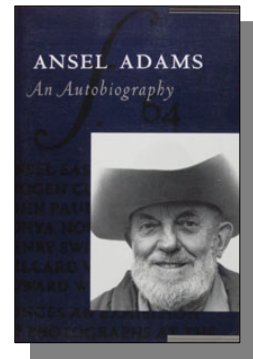

Adams, Ansel

- ADAMS, Ansel: *Ansel Adams : an autobiography*. Bulfinch Ed. Nova York, 1996. Aquest llibre s'ha convertit en un best seller. Ansel Adams va acabar la seva biografia uns anys abans de la seva mort, el 1984. Si vols que algú t'encomani passió per la fotografia, passió, en definitiva, per la vida, hauries de tenir en

compte la narració de les aventures d'aquest americà entusiasta amb l'art, la música, l'ensenyament, la literatura, la Natura i... la fotografia. De moment només en anglès.

- ADAMS, Ansel; 3 volums: *La Cámara, El Negativo, La copia*. Editorial Omnicon, Madrid 2001. Ansel Adams, a més d'un gran fotògraf, va ser un pedagog innovador per la seva metodologia centrada en la tècnica fotogràfica com a mitjà expressiu. En aquests volums desplega tot el seu coneixement sobre els tres pilars de la fotografia: la càmera, el negatiu i la còpia. L'avantatge, a més, es que aquests llibres es troben traduïts al castellà.
- ADAMS, Ansel: *Yosemite and the High Sierra*. Bulfinch Ed. Nova York, 1994. Ansel Adams va publicar molts llibres de fotografia. El seu tema principal va ser la Natura, i d'entre tots els paratges que més el caracteritza és el Parc de Yosemite, a l'oest dels Estats Units. Aquesta antologia permet fer-nos una idea de la grandesa de l'autor, simètrica als paisatges que retrata amb gran profunditat de camp i detall.

Ballell, Frederic:

- TORRELLA, Rafael; CADENA, Josep; i altres. *Frederic Ballell. Fotoperodista*. Arxiu Fotogràfic de la Ciutat. Renart Edicions. Barcelona 2000. L'Arxiu barceloní ha fet una feina de recerca rescatant aquest fotògraf que va ser protagonista dels orígens del fotoperiodisme a Catalunya.

Capa, Robert:

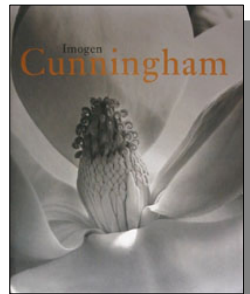
- KERSHAW, Alex: "Sangre y Champan" Ed. Debate, Barcelona 2003. Biografia de Robert Capa.
- VARIOS AUTORES: *Capa: Cara a cara*. Ed. Aperture, New York 1999. És un recull de les millors fotografies de la Guerra Civil Espanyola fetes per Robert Capa. Aquest llibre va servir de catàleg a l'exposició feta al MNCARS al 1999.
- WHELAN, Richard: *Robert Capa, Obra fotogràfica*, Madrid 2001. És l'antologia més completa de l'obra de Robert Capa. El text està traduït a l'espanyol.

Centelles, Agustí:

- CONESA, Chema: *Agustí Centelles*, Ed. La Fábrica, Col. PhotoBolsillo, Madrid, 1999. Aquesta és l'única publicació monogràfica sobre la fotografia de Centelles, deixant a banda els catàlegs d'exposicions.

Cunningham, Imogen:

- HEITING, Manfred: *Imogen Cunningham 1883-1976*. Ed. Taschen, Koln, 2001. Pot ser és la millor antologia sobre aquesta important fotògrafa americana. Té una bibliografia extensa i també una biografia ben documentada. Com sempre, els llibres de Taschen tenen una relació qualitat preu molt recomanable!

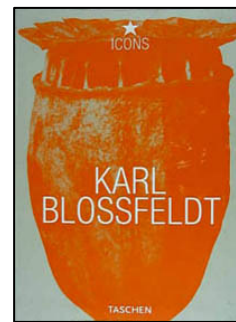

Brassai:

- BRASSAI; Fundació Tàpies, Barcelona, 1994. És el catàleg de l'exposició antològica que es va celebrar a la Fundació Antoni Tàpies de Barcelona.

Blossfeldt, Karl:

- Adam, Hans Christian; *Karl Blossfeldt*, Ed. Taschen, Colonia, 2000. L'editorial alemanya Taschen ha fet una labor exhaustiva per divulgar l'obra d'aquest gran fotògraf i mestre d'arts aplicades. Són varis els llibres publicats, de preus molt diferents. Tenen l'avantatge de que els seus texts, tan ben documentats i tan aclaridors, estan traduïts al castellà. Els preus dels llibres són molts assequibles, i la qualitat de les il·lustracions és molt bona. L'editorial anuncia per a l'agost de 2004 una nova publicació monogràfica sobre aquest autor.

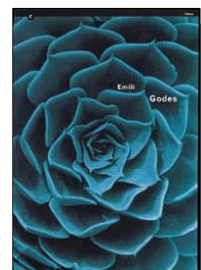

Català Pic, Pere:

- *Fotografia i Publicitat*; Fundació La Caixa, Ed. Lunweg, Barcelona, 1998. Amb text de Pilar Parcerisas, és el catàleg de l'exposició itinerant sobre aquest autor.

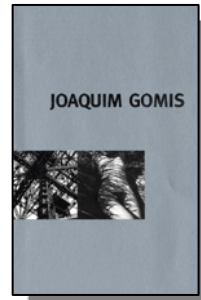
Godes, Emili:

- BALSELLS, D. I RIGOL, J.(Editors) ; *Emili Godes*. Actar i la Generalitat de Catalunya, Barcelona 1996. Aquesta antologia, amb 64 il·lustracions en bitó, dona una bona idea del treball d'aquest fotògraf català.

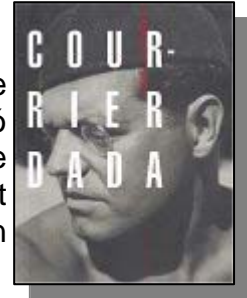
Gomis, Joaquim:

- NARANJO, Juan; *Joaquim Gomis*. Catàleg de l'exposició a la Fundació Miró. Barcelona 2002.

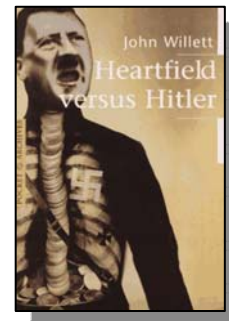
Hausmann, Raoul

- HAUSMANN, Raoul; *Courrier Dadá*. Ed. Allia. Paris, 2004. Amb comentaris de Marc Dachy, aquesta és la reedició d'una publicació de Hausmann de l'any 58, a la que aplega obres de tot tipus, on pots conèixer la forta personalitat d'aquest artista inventor del fotocollage. El text és en francès.

Heartfield, John:

- *John Heartfield en la col·lecció del IVAM*. Publicat per l'Institut Valencià d'Art Modern a l'any 2001. Per motius ves a saber si de condicionant ambiental, València sempre ha cultivat molt bon art del collage i fotomuntatge. És per això que l'IVAM ha adquirit per a la seva col·lecció obres dels seus més importants representants, com ara John Heartfield, Raoul Hausmann, etc. Aquest llibre aplega el contingut de la col·lecció que té el centre d'aquest autor. Amb text crític de David Evans.
- Willett, John; *Heartfield Versus Hitler*. Pocket Archives/Hazan, Paris, 1997. És una llàstima que aquest llibre estigui exhaurit. És una recopilació dels treballs anti-nazionalistes de Heartfield, amb més de 150 il·lustracions de dibuixos i fotomuntatges. Però si tens molt d'interès encara el pots trobar a la venda d'ocasió. Els textos són en anglès.

Hoch, Hannah

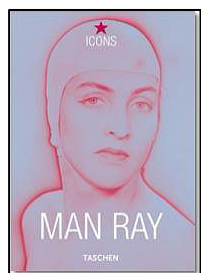
- V.V.A.A.; *Hannah Höch (Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía)* Edicions Aldeasa. Madrid, 2004. Aquest és el catàleg de l'exposició antològica d'aquesta artista del fotomuntatge que va organitzar el MNCARS, amb textos en castellà i bones reproduccions.

Masana, Josep:

- MASANA, Josep; *1892 Josep Masana 1979*. Departament de Cultura de la Generalitat. Barcelona. Catàleg d'exposició dins de la Primavera fotogràfica de 1994.

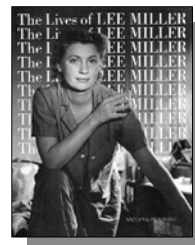
Man Ray:

- MAN RAY; Antologia. Taschen Editors. Köln. 2002. Ho pots trobar en anglès, francès i alemany.

Miller, Lee

- PENROSE, Antony; *The Lives of Lee Miller*. Norton. Londres, 1989. És una biografia feta pel seu fill Anthony Penrose, amb 170 il·lustracions.

Moholy-Nagy, Laszlo:

- NEUSÜSS, Floris i M. Renate Heyne; *Laszlo Moholy-Nagy. Fotogrames*. Catàleg d'exposició. Fundació Antoni Tàpies. Barcelona 1997.

Ortiz Echagüe, José:

- VARIS AUTORS: *Ortiz Echagüe*, Tf. Editores i La Fábrica. Madrid 1998. Aquest llibre és un luxós catàleg de l'exposició antològica que va produir la Universitat de Navarra i el MNAC, i que es va poder veure a Barcelona a la tardor de 1998. Els comissaris, Rafael Levenfeld i Valentín Vallhonrat, fan un treball de catalogació, restauració, interpretació i datació, de les 153 fotografies exposades i publicades. Altres textos interpretatius de l'obra, de l'estil i de l'època són a càrrec de Lee Fontanella, José Antonio Molina i Joan Fontcuberta. Conté una cronologia i una bibliografia que podem considerar canòniques. Les reproduccions són bones, destacant tots els valors plàstics dels tiratges originals al carbó. És un llibre que no hauria de faltar a cap biblioteca fotogràfica.
- DOMEÑO MARTINEZ DE MORENTIN, Asunción: *La fotografía de José Ortiz-Echagüe: técnica, estética y temática*. Universitat de Navarra. Pamplona, 2000. És un estudi analític de la forma de treballar del fotògraf, donat que la seva autora ha investigat directament en l'arxiu de negatius de l'autor, dipositat en la Universitat de Navarra, de la qual n'és professora.
- ORTIZ ECHAGÜE, JOSÉ: *José Ortiz Echagüe en las colecciones del Museo Nacional de Antropología*. Madrid 2002. Aquest és el catàleg de l'exposició que ha fet el Museo Nacional de

Antropología amb els fons de *Ortiz Echagüe*, una col·lecció de 217 còpies fotogràfiques entre les quals també hi ha peces inèdites.

- **ORTIZ ECHAGÜE, JOSÉ:**
 - *España: Tipos y Trajes*. Espasa Calpe, Madrid, primera edició en 1930
 - *España: Pueblos y Paisajes*. Publicaciones Ortiz Echagüe, Madrid, primera edició 1943.
 - *España Mística*. Publicaciones Ortiz Echagüe, Madrid, primera edició 1943.
 - *España: Castillos y Alcázares*. Publicaciones Ortiz Echagüe, Madrid, primera edició 1956.

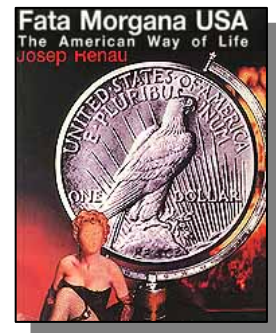
Aquests són els llibres fonamentals de Ortiz Echagüe. Encara que estan exhaurits, cal recordar que en ells es troba tota l'obra personal d'aquest autor, amb una impressió molt bonica feta amb una tècnica, el gravat al vuit, que impressiona pels tons de vellut i els negres profunds. Pot ser a la fira del llibre d'ocasió encara trobis algun exemplar, malgrat que no sigui de la primera edició!

Pla Janini, Joaquim:

- FORMIGUERA, Pere; *Joaquim Pla Janini*. Catàleg de l'exposició organitzada per la Fundació La Caixa. Barcelona 1995.

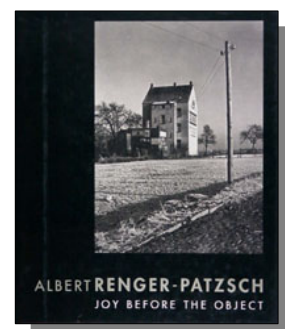
Renau, Josep:

- RENAU, Josep: *Fata Morgana USA. The American Way of Life*. Institut Valencià d'Art Modern IVAM, 1989. Aquest llibre, reedició de l'original publicat a Berlín al 1961, és una crítica despietada sobre el model de vida americà i la societat de consum, resolt mitjançant fotomuntatges d'estètica pop.
- FORMENT, Albert; *Josep Renau, Història d'un fotomuntador*. Editorial Afers, Barcelona, 1997. L'autor ha adaptat la seva tesi doctoral sobre Renau. Aquest llibre és, doncs, una bona via per conèixer la història i l'obra d'aquest fotomuntador.

Renger-Patzsch, Albert

- RENGER-PATZSCH, Albert: *Joy before the Object*. Aperture. New York 1993. La introducció crítica és a càrrec de l'especialista Donald Kuspit. El llibre inclou 65 fotografies, algunes d'elles inèdites encara.

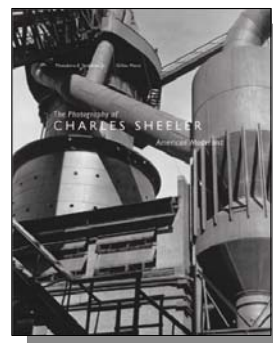

Salomon, Erich

- FRECOT, Janos; *Erich Salomon, Retrospective*. Catàleg de una gran exposició retrospectiva que rodarà per Alemanya: Koln, Berlin i Hamburgo. Schirmer-Mosel editors, Berlin 2004. Els textos de varis autors, són en alemany.

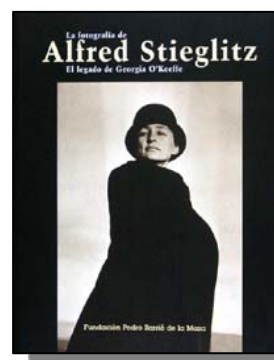
Sheeler, Charles

- STEBBINS, Theodore E.: *The Photography of Charles Sheeler: American Modernist*, Ed. Bulfinch, New York. 2002. Aquesta edició és en anglès.

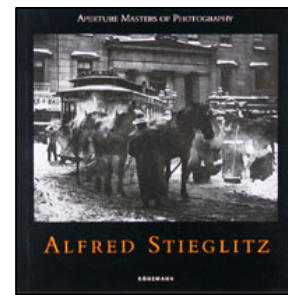
Stieglitz, Alfred:

- VARIOS AUTORES; *La fotografía de Alfred Stieglitz: el legado de Georgia O'Keeffe*. Fundació Pedro Barrié de la Maza. La Coruña, 2001. Aquest és el catàleg de l'exposició organitzada pel centre de fotografia George Eastman House i la fundació gallega. És una mena d'antologia de l'obra de Stieglitz i els textos són en castellà i gallec.

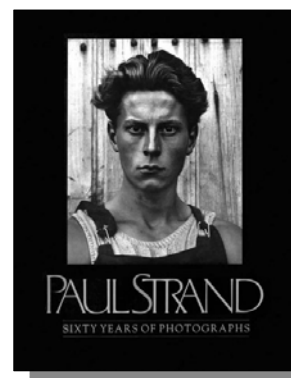
- STIEGLITZ, Alfred; *Photographs and writings*. Publicat per The National Gallery of Art de Washington, Bulfinch Press, Boston, 1999. Aquest llibre aplega els textos de Stieglitz a més de 75 reproduccions de la seva obra, en tricromia.

- NORMAN, Dorothy; *Alfred Stieglitz. Aperture Master of Photography*. Koneman i Aperture, Cologne, 1997. Dins d'aquesta col·lecció -tan útil per conèixer la historia de la fotografia universal i de la que constantment es fan noves reedicions- es troba aquesta antologia sobre Alfred Stieglitz. El text i la cronologia són molt aclaridors, i pots triar entre l'alemany, el francès i l'anglès! És una bona alternativa econòmica per gaudir de l'obra d'aquest autor.

Strand, Paul:

- *Paul Strand, Sixty Years of Photographs*, Aperture, Aperture, 1999. La fundació Aperture és la dipositària del legat de Paul Strand. Això fa que la majoria de les publicacions d'aquest autor vinguin acompanyades d'aquesta firma. En

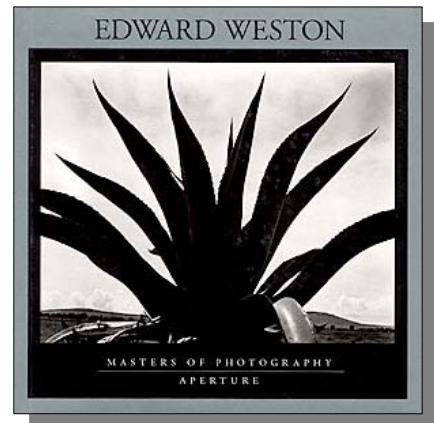
aquest cas es tracta d'una antologia que ja s'ha reeditat en varies ocasions i que conté, a més de les fotografies ben reproduïdes, una biografia a càrrec de Calvin Tomkins, fragments de les cartes del fotògraf, entrevistes i altres documents interessants. Tot això, més la cronologia i l'amplia bibliografia, fan d'aquest llibre l'eina de consulta insubstituïble per conèixer l'obra de Paul Strand.

- STANGE, Maren, editora; *Paul Strand, Essays on his life and work*. Aperture 1991. És una recopilació d'assais sobre Paul Strand. Molt interessant si vols valorar en profunditat el que significa *the straight photography*, una tendència que ha marcat profundament el desenvolupament de la fotografia moderna com a art autònoma.
- ZAVATTINI, Cesare i STRAND, Paul; *Un paese. Portratit o fan Italian Village*. Aperture, 1997. Aquest llibre és la reedició del clàssic publicat a l'any 1955 en Florència. És un llibre emblemàtic, pel que suposa la col·laboració d'aquest escriptor i teòric del neorealisme i la visió d'un fotògraf que de mica en mica va optar per la fotografia social.

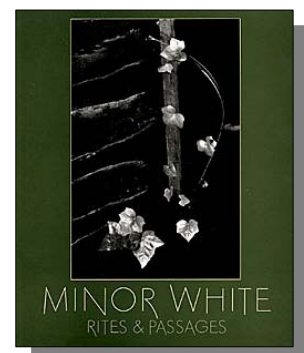
Weston, Edward

- CRAVENS, R. H.; *Edward Weston: Masters of Photography*. Aperture. Edward Weston és potser el fotògraf que té més monografies publicades, a més dels llibres en col·laboració amb la seva companya Tina Modotti, el seu fill Brett Weston, etc. Aquesta monografia de Aperture compta amb un text biogràfic molt ben documentat sobre l'atzarosa vida del fotògraf i unes reproduccions força bones... donat el seu preu assequible.
- WESTON, Edward: *Nudes*. Aperture. Amb text de Charis Wilson. És una recopilació de fotografies de nus, un tema que Weston va tractar amb originalitat i força.

White, Minor

- WHITE, Minor: *Rites and Passages*. Aperture, New York, 1992. El text biogràfic és de James Baker Hall. És una bona antologia, acompanyada de textos estrets de cartes, diaris

i altres escrits d'aquest autor per a qui la part espiritual tenia tant a veure amb la fotografia.

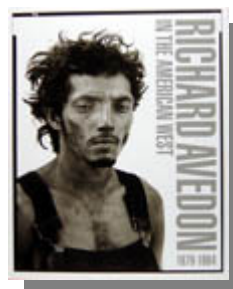
FOTOGRAFIA A LES POSTGUERRES, 1945/1965

Álvarez Bravo, Manuel:

- ALVAREZ BRAVO, Manuel; Cien años, cien días. Aquest llibre s'ha editat per celebrar el centenari del fotògraf Manuel Álvarez Bravo, l'any 2002. És una preciosa antologia d'imatges des de 1920 fins a la dècada de 1990. A més compta amb la col·laboració de escriptors i estudiosos que han aportat textos d'anàlisi i textos crítics antics, com els de Paul Strand, Edward Weston i André Breton, una cronologia, bibliografia, etc. Està editat en castellà pel Consejo Nacional para la Cultura y las Artes, el Instituto Nacional de Bellas Artes, La Fundación Televisa i Fomento Cultural Banamex; Turner Publicaciones; Mèxic 2001.

Avedon, Richard:

- AVEDON, Richard, *OBSERVATIONS* Amb text de Truman Capote, aquest és el primer llibre publicat per Richard Avedon el 1959. Publicat per Simon and Schuster, Inc de Nova York, és molt difícil de trobar, però és important de conèixer-lo, donada la importància que ha tingut.
- AVEDON, Richard, *In the American West 1979-1984*. Aquest és el catàleg de l'exposició que es va veure a Barcelona a CaixaForum l'any 2002. Pot ser és l'únic llibre d'Avedon que podràs trobar a un preu assequible, donat que la resta estan descatalogats. Els textos són en català: Biografia, cronologia, i textos explicatius de Laura Wilson, Analie Lütgens i del mateix Richard Avedon.

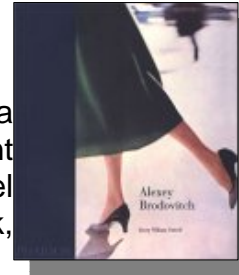

Publicat per Fundació La Caixa, Barcelona 2002. Aquest llibre es va publicar per primera vegada a USA al 1985. També s'estan reeditant altres llibres importants d'aquest autor darrerament com ara "Sixties" (Random House, Inc. 1999) o "Made in France" (Fraenkel Gallery, 2001)

- AVEDON, Richard, *An Autobiography*, photographs by Richard Avedon, Random House, Inc. 1993. Aquest és un llibre que reconstrueix la vida d'Avedon a través del seu treball. Es publiquen les fotografies famoses i també altres d'inèdites.

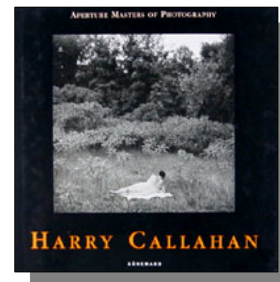
Brodovitch, Alexey

- PURCEL, Kerry William, *Alexey Brodovitch*. Una antologia del treball d'aquest dissenyador tant influent en els fotògrafs de la segona meitat del segle XX. Publicat per Phaidon Inc Ltd, Nova York, 2002.

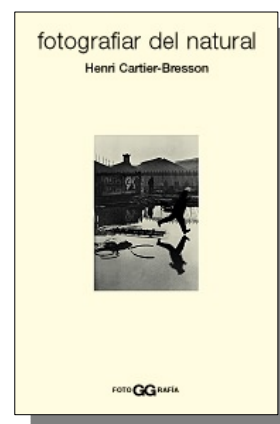
Callahan, Harry

- CALLAHAN Harry; *Harry Callahan (Aperture Masters of Photography)*. Aperture, New York, 1998. El text d'aquesta antologia és de Jonathan Williams. Un preu assequible per conèixer l'obra de Callahan, encara que Aperture ha fet una antologia més luxosa amb text de John Szarkovski.

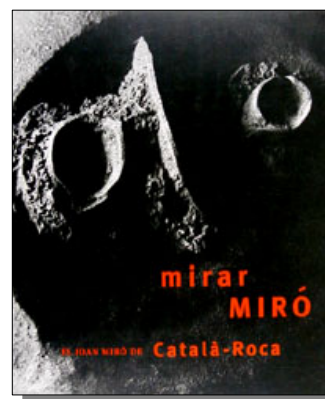
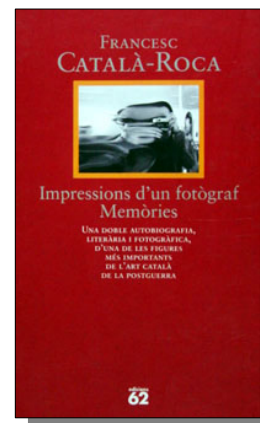
Cartier-Bresson, Henry:

- CARTIER-BRESSON, Henry; *¿De quién se trata?* Lunwerg editors, Barcelona 2003. Es tracta de l'antologia definitiva sobre aquest gran autor de la fotografia del segle XX. Reuneix les fotografies més importants, seqüències de pel·lícules, dibuixos... així com els llistats de publicacions i llibres. Amb textos de Philippe Arbaizar, Jean Clair, Claude Cookman, Robert Delpire, Peter Galassi, Jean Noel Jeanneney, Jean Laymarie y Serge Toubiana. L'edició es un luxe, tota revisada pel seu autor amb 95 anys d'edat.
- CARTIER-BRESSON, Henry: *Fotografiar del natural*. Editorial Gustavo Gili, Barcelona, 2003. Aquest llibre reuneix els textos més importants de Cartier-Bresson traduïts al castellà, entre els quals està el seu text programàtic que tant ha influït en la fotografia del segle XX, l'instant decisiu.

Català-Roca, Francesc:

- BALSELLS, David i altres; *Francesc Català-Roca*. Edicions de la Generalitat de Catalunya, Barcelona, novembre de 1997. Aquest llibre és el catàleg d'una exposició que es va fer com a homenatge a Català-Roca amb motiu dels seus 75 anys. Té el valor de ser l'última publicació que va editar-se en vida de l'autor i aplega una selecció en la que va intervenir-hi directament. Té una bibliografia molt acurada.
- BONET, Juan Manuel, TRAPIELLO, Andrés i VILA-MATAS, Enrique; *CATALÀ-ROCA Barcelona/Madrid Años 50*. Lunwerg Editores, Madrid 2003. Trapiello i Bonet fan una selecció de les fotografies que va publicar Català-Roca als llibres *Barcelona* i *Madrid*, al 1954. El llibre és d'una edició preciosa i es pot gaudir plenament del virtuosisme del blanc i negre, dels contrallums, dels reflexos, de les llargues exposicions, etc., que van fer de Calalà-Roca un fotògraf diferent amb els seus llibres de viatges, però ara des del punt de vista d'obra d'autor.
- CATALÀ-ROCA, Francesc; *Impressions d'un fotògraf*. Edicions 62, Barcelona 1995. Segons diu el subtítol, es tracta d'una doble autobiografia literària i fotogràfica. És de lectura molt amena i aporta molts coneixements de la vida i la forma de treballar d'aquest fotògraf, així com del temps que li va tocar viure. Les anotacions estètiques sobre la fotografia que aplega al final del llibre, como una mena d'aforismes, donen pistes per entendre la seva obra, a l'hora que són una llissó per als fotògrafs que les vulguin aprofitar.
- GIRALT-MIRACLE, Daniel ; PERMANYER, Lluís; *Mirar Miró*. Fundació Caixa de Catalunya, 1993. És el catàleg de l'exposició que es va celebrar al centenari del naixement de Miró. De les fotografies fetes per Català-Roca a Miró des de 1952 a 1983, es va fer una selecció per tal de mostrar els processos creatius del pintor i les seves estones íntimes, a través de la mirada subtil de Català-Roca. Veiem en aquest llibre la agudesa de la fotografia a l'hora de descriure.
- REVENGA, Luís; *Francesc Català-Roca Una nova mirada*, Edicions de La Fundació Miró, Barcelona 2000. Aquest catàleg es va fer després de la mort de Català-Roca. Amb gran esforç, Lluís Revenga i els fills de l'autor, van fer una nova selecció d'imatges i textos per donar un perfil definitiu de la personalitat de l'autor. El

llibre conté una antologia crítica i una cronologia que situa les publicacions i exposicions de Català-Roca a dins de la producció i la història del seu temps. Amb la selecció d'imatges es va fer una exposició a la seu de la Fundació Miró de Barcelona.

- REVENGA, Luís; *Francesc Català-Roca Una mirada necesaria*, Ed. La Fábrica, Col. PhotoBolsillo, Madrid, 2004. Mostra exclusivament el treball en blanc i negre.

Colom, Joan:

- BALSELLS, D. i RIBALTA, J.: *El Carrer de Joan Colom*, MNAC, Barcelona, 1999. Aquest és un recull de les obres exposades el 1961 a la Sala Aixelà, de les series fetes del 1958 al 1960 al barri del Raval de Barcelona. Entre els textos, entrevistes amb l'autor.
- BALSELLS, D. i RIBALTA, J.: *Fotografias de Barcelona 1958-1964*, Lunwerg editores, Barcelona, 2004. Aquest llibre aplega el treball de la primera època de Colom, amb motiu del Premi Nacional de Fotografia 2002.
- BRASSAI, MASATS, Ramón, GARRIDO, Lola: *"Resonancias. Brassai-Paris / Colom-Barcelona"*, Fundació FotoColectania, Barcelona 2003. Catàleg de l'exposició que aplega 70 obres dels autors que entren en relació per la temàtica tractada: la nit i la vida del carrer a les ciutats de Barcelona (Colom als anys 50) i París (Brassai als anys 30)
- COLOM, Joan, CELA, Camilo José: *Izas, Rabizas y Colipoterras*, Lumen, Barcelona 1964. Aquest llibre va tenir origen a l'exposició de fotografies feta per Colom a l'any 1961 a la sala Aixelà a Barcelona. La editora Esther Tusquets va presentar les fotografies de Colom a Cela per a que escrigués un text literari. És un clàssic dels llibres d'autor a la fotografia dels anys de 1960.

Erwitt, Elliott

- BONET, Juan Manuel, COLEMAN, Catherine y ERWITT, Elliott; *EE 60/60. : fotografías de Elliott Erwitt*. Centro de Arte Reina Sofia. Madrid 2002. És el catàleg de l'exposició que aplega 120 fotografies, casi bé totes inèdites, com a resum de tota la trajectòria d'aquest autor de Magnum.

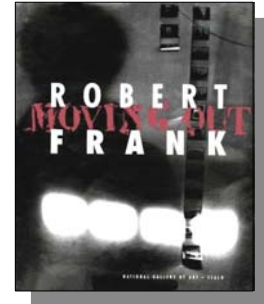
Ferrol, Manuel

- FERROL, Manuel; *Emigración*. És l'únic llibre publicat amb el reportatge de Manuel Ferrol del dia de l'embarcament del vaixell Juan de Garay, encara que les fotos més cèlebres d'aquest reportatge les podràs trobar també als llibres d'història de la fotografia en Espanya. En aquesta petita publicació s'inclou un text

de Manuel Sendón on reproduïx una interessant entrevista amb l'autor. Està publicat pel *Centro de estudios fotográficos CEF*. Vigo 1986.

Frank, Robert

- *The Americans*, fotos de Robert Frank, amb pròleg de Jack Kerouac. Va ser publicat per primera vegada a París per Robert Delpire l'any 1958. Des de llavors és un dels clàssics de la fotografia moderna. Pots trobar reedicions actuals, encara que no en els nostres idiomes: Editorial Scalo (Zuric, Berlin, New York) 2002.

- *Robert Frank: Moving Out*. Aquest llibre, sota la responsabilitat dels comissaris Sarah Greenough i Philip Brookman, es considera el treball definitiu sobre l'obra d'en Robert Frank madur, fet amb motiu de la gran mostra retrospectiva exposada a la National Gallery of Art de Washington DC a la tardor de 1994.

Gómez, Paco

- *La emoción construida*. Aquest llibre, publicat com catàleg de l'exposició antològica que va fer la Fundació La Caixa a l'any 1995, amb text de Carlos Cánovas i Rafael Levenfeld, és l'únic de moment dedicat a aquest autor navarrès i resident a Madrid, que va pertànyer al grup AFAL. Lunwerg editors, Barcelona 1995.

Klein, William

- KLEIN, William. *Life is good, and good for you in New York*. Ed. Du Seuil, Paris 1956. El mític llibre de Klein, en la seva primera edició francesa (després la va tenir italiana, etc.) està ja exhaurit. Però el 1995 Lunwerg editors, amb la col·laboració de diverses editorials europees, va reeditar-lo en una versió amb més fotografies i totes elles a doble pàgina. Aquest llibre porta el títol de *New York 1954.55*, i es de gran format. Tot un plaer per a qui li agradi el blanc i negre.

Masats, Ramón

- MASATS, Ramón i ALDECOA, Ignacio; Neutral Corner. Lumen, Barcelona 1962. Aquest llibre es va fer en col·laboració del escriptor i el fotògraf. És un clàssic dels llibres d'autor de la fotografia dels anys 60. Encara es pot trobar a les fires de llibre vell... no el deixis passar!
- LÓPEZ MONDEJAR, Publio: Ramon Masats *Magia y realidad*, Ed. La Fábrica, Col. PhotoBolsillo 25, Madrid, 2000. Una selecció de la producció de Ramón Masats des dels anys 50 fins als nostres dies.

El text, de Publio López Mondejar, es centra principalment en el període dels anys 50.

- *Ramón Masats, fotografías*; Amb textos de Carlos Saura, Juan Manuel Caballero Bonald y Públio López Mondejar, aquest llibre va ser la primera antologia feta de l'obra de Ramón Masats, un fotògraf que, malgrat tot, té molts llibres publicats de temes diversos. De bona grandària i bona impressió, presenta les series clàssiques alhora que les fotografies del seu treball d'edició a color. Lunweg, Madrid, 1999
- *Ramón Masats, la memoria construida*. Amb text introductori del comissari i responsable de la selecció Chema Conesa i una recreació literària molt suggeridora del novel·lista Paco Umbral, aquest llibre recull una selecció novedosa, coherent i travada, de les series clàssiques de Ramón Masats i fa la presentació de fotografies fins llavors inèdites del treball a color. Aquesta publicació coincideix amb el Premi de Fotografia 2001 de la Comunidad de Madrid. Editat per la Comunitat de Madrid, 2002.

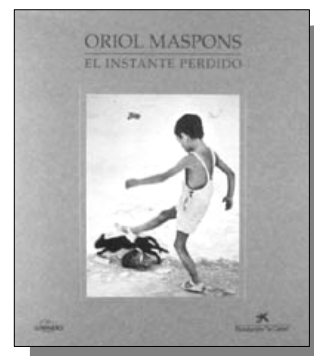
Miserachs, Xavier

- MASPONS, Oriol: *Xavier Miserachs*, Ed. La Fábrica, Col. PhotoBolsillo 01, Madrid, 1998. Una selecció molt interessant de tota la producció de Xavier Miserachs, feta el mateix any de la seva mort. El text, de Oriol Maspons, desvela curiositats biogràfiques sota la mirada intel·ligent del seu gran amic.
- MISERACHS RIBALTA, Xavier. *Profesiones con futuro: Fotógrafo*. Ed. Grijalbo. Barcelona 1995. Es tracta d'un llibre sense fotografies, on Xavier Miserachs introdueix, a la llum de la seva experiència com a professor i professional de la fotografia, els secrets d'una professió. Dona molts consells als joves que s'acosten a la fotografia, des de bibliografies fins escoles, passant per qüestions de concepte i posicionaments vitals.
- MISERACHS, Xavier. *Fulls de contactes*. Ed. 62. Barcelona 1998. Amb aquest llibre de memòries Xavier Miserachs va guanyar el Premi Gaziel de Biografies i Memòries 1997. Ell es burlava una miqueta d'aquest èxit com a escriptor quan finalitzava la seva carrera com a fotògraf. És un bon testimoni de tota una època, on podem seguir de prop la vida cultural i artística de Barcelona, al mateix temps que coneixem les motivacions personals que van impulsar a Miserachs a fer les seves series fotogràfiques.
- MISERACHS, Xavier. *Criteri Fotogràfic*. Ed. Omega. Barcelona 1998. Aquest llibre aplega l'ideari conceptual de Xavier Miserachs, una mena de resum de les seves classes a l'Escola Eina, on va exercir com a professor des de la dècada de 1960. Miserachs teoritza sobre les relacions entre art i fotografia, la fotografia com a objecte de col·lecció, les relacions del fotògraf amb el client, etc.
- MISERACHS, Xavier. *Barcelona Blanc i Negre*. Ed. Aymà. Barcelona 1964. El mític llibre de Miserachs encara es troba a les

fires de llibres d'ocasió... Però a l'any 2004 l'editorial Electa ha editat un facsímil per fer-ho assequible a tothom.

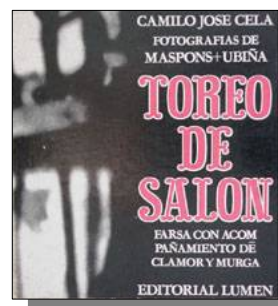
Maspoms, Oriol

- MASPONS, Oriol / DELIBES, Miguel: *La caza de la perdiz roja*. Editorial Lumen. Barcelona 1975. La primera edició és de 1963 i ambdues encara es poden trobar a les llibreries de vell. Fet en col·laboració amb l'escriptor de Valladolid.
- PERMANYER, Lluís: *Oriol Maspoms. Una mirada oportuna y nada solita*, Ed. La Fábrica, Col. PhotoBolsillo 33, Madrid, 2001. Una selecció molt interessant, com acostuma aquesta col·lecció. El text, de Lluís Permanyer dóna una visió propera de la personalitat i la forma de treballar d'aquest fotògraf.
- BALSELLS, David: *Oriol Maspoms, L'Instant perdut*. Ed. Lunwerg, Fundació La Caixa, Barcelona 1995. Aquest és el primer llibre monogràfic sobre l'autor, publicat amb motiu de l'exposició de la Fundació La Caixa, comissariada pel mateix David Balsells. S'inclou una entrevista i un text de Lluís Permanyer.

Maspoms / Ubiña

- MASPONS, Oriol / UBIÑA, Julio / CELA, Camilo José; *Toreo de Salon. Farsa con acompañamiento de clamor y Murga*. Editorial Lumen, Barcelona 1963. És una de les fites de l'edició de fotografia, aquest llibre està fet en col·laboració pels dos fotògrafs, de manera que és difícil de saber qui és l'autor de cada fotografia. El text de Camilo José Cela està fet inspirat en les fotografies.

Penn, Irving

- SZARKOWSKI, John; *Irving Penn*. Es tracta del catàleg de la primera exposició retrospectiva d'aquest genial fotògraf, feta pel Museum of Modern Art de Nova York a l'any 1984. El treball de Szarkowski és molt útil per donar coherència a tota l'obra de Penn, des de les natures mortes als retrats, passant per la primera etapa de joventut, tant el treball per encàrrec com el més personal està lligat per la visió artística i personal. Malauradament està descatalogat, però encara es pot trobar a les biblioteques

especialitzades, donat que aquesta exposició va passar per Barcelona, a la Fundació Miró, a finals dels vuitanta.

Pérez de Rozas

- Aquesta petita publicació és de moment l'única per poder conèixer part de l'obra d'aquesta nissaga de fotoperiodistes. Va ser publicada amb motiu del Gran Premi de Fotografia Fotoprix, per l'editorial Lunwerg, al 1997. Encara que és un llibre del tot caòtic té el valor de aplegar comentaris dels fills del gran reporter Carlos Pérez de Rozas, il·lustrant una selecció de fotografies que van des de 1920 fins avui dia.

Leopoldo Pomés

- *Leopoldo Pomés. Imágenes 1955-1997*. Catàleg de la gran exposició que va fer l'Ajuntament de Barcelona al Palau de la Virreina a l'any 1997, un bon monogràfic per entendre aquest important autor de la fotografia catalana. A més de la obra de Pomés, recollida amb un propòsit antològic, el llibre aplega tot un seguit de textos de prestigiosos literats i intel·lectuals: Eduardo Mendoza, Félix de Azúa, Alexandre Cirici, Oriol Bohigas, Lluís Permanyer, Pere Gimferrer, Karin Leiz i Joaquin Lorente, a més d'un parell de textos de Pomés i una relació de films i vídeos que resumeixen la seva activitat cinematogràfica i publicitària. Editat pel Institut de Cultura de Barcelona, Barcelona 1997.
- *Toros*. Amb text de Angel Harguindey, aquest llibre mostra la producció de Leopoldo Pomés a l'entorn del tema taurí durant els anys 50. Editat per El Centro Andaluz de la Fotografía, Almeria 1995.
- *Leopoldo Pomés: 95 fotografías y 6 zapatos*. Catàleg de l'exposició feta al Círculo de Bellas Artes de Madrid a l'any 2001. Lunwerg editors, Barcelona 2001.

Sirera, Ton

- Amb texts de Josep Vallverdú i Miquel García. Publicacions de la Generalitat de Catalunya. Barcelona 2000. És el catàleg de l'exposició que es va fer per recuperar l'obra d'aquest fotògraf lleidatà, que va il·lustrar una de les corrents més característiques de la fotografia de postguerra: la fotografia abstracta, aplicada des de la macrofotografia fins a la fotografia aèria. Per copsar el treball de Sirera amb la fotografia aplicada, cal conèixer la seva obra sobre les comarques catalanes, fruit de la col·laboració amb Josep Vallverdú i publicada en 8 volums per la editorial Tàber de Barcelona, *Catalunya Visió*, des de 1968 al 1974.

Terré, Ricard

- *Ricard Terré*. Amb text de Laura Terré, la seva filla, que apunta interpretacions biogràfiques al sentit de les series de Terré, aquest llibre, el número 31 de la col·lecció de Photobolsillo, compta amb una bona tria de l'obra de Terré a càrrec de Chema Conesa, des de les primeres fotografies dels anys de 1950 fins a les series modernes. Ed. La Fábrica, Madrid 2001
- FORMIGUERA, Pere, LEDO, Margarita; *Ricard Terré*. Aquesta va ser la primera publicació extensa sobre l'obra de Ricard Terré, que servia com a catàleg de l'exposició, comissariada per Pere Formiguera, a la Fundació La Caixa. La selecció recull "la sèrie única" feta per Terré aplegant tots els treballs fets fins llavors. Ed. Lunwerg i Fundació La Caixa. Barcelona, 1995.

Ubiña, Julio

- UBIÑA, Julio: Aquesta petita publicació és l'única existent del fotògraf Julio Ubiña. És el catàleg de l'exposició que es va fer a la Sala Arcs de la Fundació La Caixa al gener de 1991, tres anys després de la mort del fotògraf. Hi ha un text breu de Josep Gol i una molt breu cronologia.

Ubiña, Julio i Colita

- *Carmen Amaya 1963. Taranta. Agosto. Luto. Ausencia*. Amb texts de Ana Maria Moix i Francisco Hidalgo. Diputació de Barcelona i Generalitat de Catalunya. Barcelona 1999. Aquest llibre és una bonica mostra de com un fotògraf entra en la vida de la persona a la que vol fer reportatge, convertint la narració en una mena de diari íntim. Ubiña i Colita es van donant el pas d'una pàgina a l'altra, sense destorbar-se i complementant-se. Cal ressenyar aquest llibre, donat que és un dels pocs editats del treball d'Ubiña.

Viéitez, Virxilio

- Varis autors redacten la seva interpretació i anàlisi del fenomen Viéitez: Joan Fontcuberta, Manuel Sendón, Xosé Luis Suárez, Marcial Gondar i Christian Caujolle, cadascú des del seu punt de vista de crítics, historiadors, fotògrafs o comissaris d'exposicions. Encara que es tracta d'un exemplar de revista, conté un portfoli molt complet de l'obra de Viéitez, amb una edició de molta qualitat. Publicat al número 29 de la revista Photovision, IG Fotoeditor, Utrera, Sevilla, 2000.

Winogrand, Garry

- SZARKOWSKI, John, "Ficcions del món real", Catàleg de l'exposició Garry Winogrand a la Fundació Tàpies, al febrer de 1991. És una obra fonamental per a comprendre els trets

diferencials de la fotografia de Winogrand i de la corrent americana dels anys 50/70.

FOTOGRAFIA de 1965 fins avui

Llibres per entendre el període:

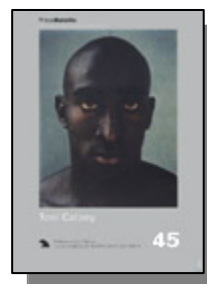
- SANTOS, Manuel; *Cuatro direcciones. Fotografía Contemporánea Española. 1970-1990*. Lunwerg Editors. Madrid 1991. Aquest és el llibre-catàleg de l'exposició del mateix nom organitzada pel Ministeri de Cultura i el Centro Nacional de Arte Reina Sofia de Madrid, comissariada per Manuel Santos. Va ser una mostra molt important, ja que per primera vegada un grup de crítics i historiadors de la fotografia feien balanç de l'estat de la qüestió en Espanya, tractant de presentar totes les tendències i aplicacions de la fotografia. D'aquí el nom que Santos li va posar a l'exposició: quatre direccions, representant la gran varietat de propostes des de la fotografia manipulada fins al fotoperiodisme. El catàleg, a més dels textos analítics, les cronologies i bibliografies, compta amb un apèndix on es recullen tots els fotògrafs interessants a l'Estat Espanyol, representats mitjançant un currículum i una fotografia. Pot ser aquesta informació ara per ara és una mica antiquada, però podem copsar el que va ser aquell moment d'efervescència de la fotografia a Espanya. El volum que presenta els textos té un capítol on Manuel Santos presenta una selecció d'autors com el més representatiu del període, amb un comentari molt interessant.

Catany, Toni

- BORHAN, Pierre i varis; *Toni Catany. L'artista al seu paradís*. Premi Nacional de Fotografia. Lunwerg editors i MNAC Barcelona 2000. Aquest és el catàleg de l'exposició antològica que es va fer sobre

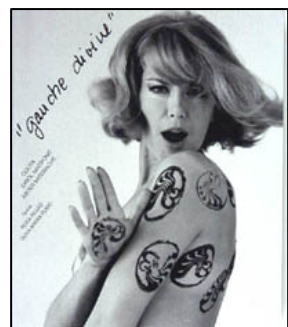
aquest fotògraf, al MNAC. És un ampli recorregut pel seu treball, des del començament de la seva carrera, els nus, la fotografia de viatges, etc.

- Catany, Toni; *Fotografies*. Photobolsillo n 45. Edicions La Fàbrica. Madrid, 2002

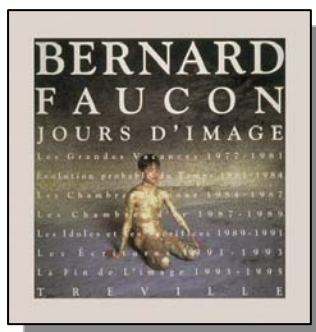
Colita, Maspons i Miserachs:

- *La Gauche Divine*. Amb textos de Rosa Regàs i Oliva Maria Rubio. Catàleg de l'exposició que es va fer a Madrid, organitzada pel Ministeri de Cultura. Lunwerg Editors, Madrid/Barcelona 2000. Aquest llibre es un recull de les fotografies que els tres fotògrafs varen fer als seus amics, un conjunt de retrats i instantànies de moments íntims dels intel·lectuals i artistes, i la gent més influent de la cultura i la política a la clandestinitat, durant els anys de decadència del franquisme. Una generació que es va anomenar a si mateixa *la gauche divine*.

Faucon, Bernard:

- Bernard Faucon: *Jours d'Image, 1977-1995*, Treville Co., Ltd. Tokyo, 1995. Aquesta publicació és una mena d'antologia d'aquest peculiar fotògraf francès, un dels més originals de la fotografia contemporània. Llàstima que sigui exhaurit... Els textos són en anglès.
- FAUCON, Bernard; *Le plus beau jour de ma jeunesse*. Ed. Les Editions de l'imprimeur. París, 2000. Aquest llibre publica 400 fotografies fetes per nois i noies de més de 20 països del món, que ha recopilat Bernard Faucon amb el seu projecte "el dia més bonic de la meva joventut". L'artista dona pas a la creativitat, la sensibilitat i les emocions de la joventut. Un bon exemple a seguir.

Fontcuberta, Joan

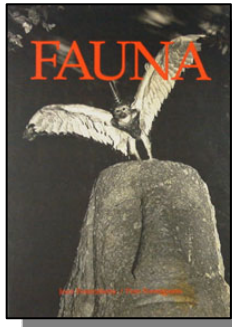
- FONTCUBERTA, Joan; *El beso de Judas. Fotografía y verdad*. Editorial Gustavo Gili. Barcelona 1997. En aquest volum Fontcuberta exerceix de pensador, més enllà de la seva condició d'artista. És un llibre d'assaigs on

reflexiona sobre el procés creatiu, la feblesa de la imatge per denotar la veritat, la manipulació dels mitjans de comunicació, etc. A qui l'interessi aquest tema, aquí té/trobarà un primer pas imprescindible per a la discussió.

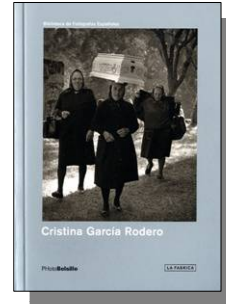
- FONTCUBERTA, Joan; *Contranatura*. Amb textos de Francisco Jarauta, Michael Sand i Nadine Gomez. Edicions Actar i Museu Universitat d'Alacant. 2001. El treball de Fontcuberta es situa al límit entre la realitat i la ficció. Aquest llibre és un recull dels treballs en els quals fa el que ell diu "pedagogia del dubte": Fauna, Herbarium, Sirenes, etc. Un llibre per confondre.
- FONTCUBERTA, Joan; *El artista i la fotografia*. Actar, Barcelona, 2000. Text de Anatxu Zabalbeascoa. ¿I si els grans artistes catalans del segle XX amaguessin una obra fotogràfica interessant? Fontcuberta prova de resoldre el dilema creatiu de Mirò, Picasso, Tàpies i Dalí.
- FONTCUBERTA, Joan; *Karelia. Milagros y compañía*. Fundació Telefónica. Madrid.
- FONTCUBERTA, Joan; *Sputnik*. Editat per la Fundación Arte y Tecnología, Madrid, 1997 Text en castellà, rus i anglès de Joan Fontcuberta. Fontcuberta desvela el misteri de la desaparició de Ivan Stoinikov mitjançant proves fotogràfiques irrefutables i documents coincidents.
- FONTCUBERTA, Joan; *Securitas*, Fundació Telefónica, Madrid 2001. Amb textos en castellà i anglès de Jorge Luis Marzo i Joan Fontcuberta 2001. Tot un assaig que converteix el dibuix exclusiu de les claus que tanquen i resguarden amb l'skyline de les serralades terrestres.
- FONTCUBERTA, Joan; *Joan Fontcuberta*, Photobolsillo, La Fábrica, Madrid, 2001. Text de Chantal Grande.
- FONTCUBERTA, Joan; *Twilight Zones*, Actar, Barcelona, 2000. Textos en una edició anglesa i en una altra espanyola de Martí Peran, Jorge Wagensberg i Anatxu Zabalbeascoa. Fotogrames de sang per descobrir móns estranys i reveladors.
- FONTCUBERTA, Joan; *Herbarium*, Cromoarte, Barcelona 1985. Amb textos en català i castellà de Pere Formiguera y Jean-François Chévrier.

Fontcuberta, Joan; Formiguera, Pere:

- *Fauna*. Photovision. Utrera, Sevilla, 1999. Aquest petit llibre és una joia: divertit i preciós. Els textos, els dibuixos i les fotografies estan pensats al mil·límetre per persuadir la nostra curiositat i provar la veritat científica de les seves troballes.

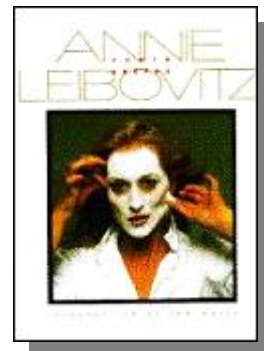
García Rodero, Cristina:

- García Rodero, Cristina; *España Oculta*, amb text de Julio Caro Baroja. Lunwerg editors, 1989. És el primer llibre publicat per la millor i més internacional fotògrafa actual espanyola. La sèrie que ens presenta que ha esdevingut un clàssic de la literatura fotogràfica, la va fer l'autora durant una desena d'anys tot recorrent les festes i captant les costums d'una Espanya en procés de canvi de l'ancestral a la modernitat. El llibre s'ha publicat en diversos idiomes.
- Cristina García Rodero. Photobolsillo n 27. Edicions La Fàbrica. Madrid, 2000. Amb text de Julio Llamazares. Una selecció de l'obra de García Rodero en blanc i negre.
- García Rodero, Cristina; *España: Fiestas y Ritos*. Lunwerg editors, 1992. Amb text de Caballero Bonald. Introdueix el color i amplia molt la serie de festes i costums... però és una proposta molt més comercial que l'anterior, encara que més luxosa.
- García Rodero, Cristina; *Rituales en Haiti*. Tf. Ediciones. Ministerio de Cultura y Deportes. Madrid 2001. Amb text de Christian Caujolle (comissari) i Laënnec Hurbon. Aquesta sèrie feta durant els rituals de vudú a Haití va fer definitivament famosa a l'autora. La realitat es torna sensual i màgica.

Leibovitz, Annie:

- LEIBOVITZ, Annie, SONTAG, Susan; *Women*. Random House. Nova York, 2000. Aquest llibre de retrats, fet en col.laboració amb l'escriptora Susan Sontag, és un treball que mostra els diversos plantejaments fotogràfics de la retratista més coneguda de final de segle XX, a través d'un tema que pot ser només una dona pot plantejar: l'emancipació de del sexe femení.
- LEIBOVITZ, Annie; *Photographs*. Harper Collins Publishers, Nova York 1992. Leibovitz té més de 10 llibres publicats des de 1970 any en que va iniciar la seva carrera de retratista, alguns dels quals són temàtics: músics, esportistes, etc. Aquest és una antologia que recull el millor del seu treball fins l'any 1990.

Magnum

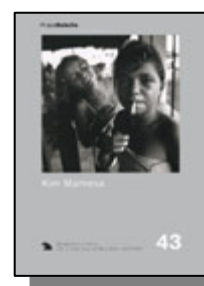
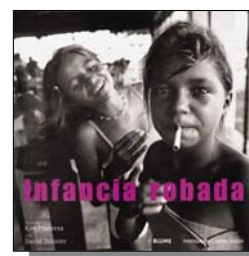
- *Grup Magnum*; Phaidon Press, 2003. Edició que commemora el cinquanta aniversari de la seva fundació. Recull treballs dels millors fotògrafs de

l'agència.

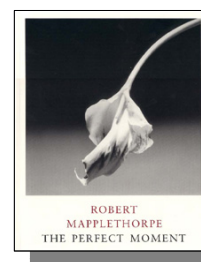
Manresa, Kim:

- MANRESA, Kim; *El día que Kadi perdió parte de su vida*. Editorial Blume, Barcelona 1999. La història de l'ablació de la petita Kadi va copsar fortament a Kim Manresa. Les fotografies, plenes de respecte i rebel·lia, han valgut a aquest autor el premi Fotopress-99.
- MANRESA, Kim; *Infancia robada*. Editorial Blume, Barcelona 2001. Manresa passa una temporada al Brasil per testificar el drama de moltes criatures que han de prostituir-se per a sobreviure.
- MANRESA, Kim i BAEZA, Pepe (Text) Photobolsillo n 43, La Fábrica, Madrid 2002. Tots els altres llibres de Manresa són monogràfics sobre diversos temes. Aquest és l'únic que tracta sobre l'autor com a fotògraf, desplegant tota la seva obra. Una cronologia i un text molt aclaridor.

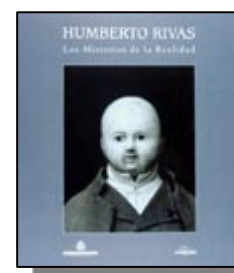
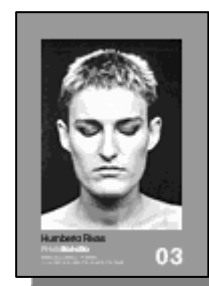
Mapplethorpe, Robert

- MAPPLETHORPE, Robert; *The Perfect Moment*. Ed. Janet Kardon, New York, 1989. Aquest és el catàleg de l'exposició itinerant que es va fer després de la mort del fotògraf. Amb textos de David Joselit, Kay Larson, i una dedicatòria especial de la seva amiga Patti Smith.

Rivas, Humberto:

- RIVAS, Humberto; *Humberto Rivas. Fotografías 1978-1990*. Lunwerg editores, Barcelona, 1990. És la primera antologia de l'autor argentí arrelat a Barcelona. Varis autors expliquen, sota la seva perspectiva, el misteri de les seves fotos: Marta Gili, David Balsells, José Carlos Cataño, Pere Formiguera i Nelly Schnaith.
- RIVAS, Humberto; *La desnudez original*. Photobolsillo n 03. Ediciones La Fábrica. Madrid, 1998. Amb Text de Marta Gili i selecció fotogràfica de Chema Conesa, aquesta antologia aplega la seva producció de paisatge, retrat i bodegó, des dels seus inicis fins la data d'edició.
- RIVAS, Humberto; *Los misterios de la realidad*. Lunwerg Editores, Barcelona, 1999. Amb textos de Chantal Grande, Nelly Schnaith y Arnau Pons.

- RIVAS, Humberto; *Humberto Rivas*. Centro Galego de Arte Contemporánea. Santiago de Compostela. 1999. Amb text de Suso de Toro, és una antologia amb motiu de l'exposició de Rivas a Santiago de Compostela, en la que exposa exclusivament la seva obra de paisatge. Conclou el llibre amb les fotografies obtingudes en la seva visita a la ciutat.

Salgado, Sebastiao:

- SALGADO, Sebastiao; *Sahel: El Fin del Camino*, Comunidad de Madrid, edició per a l'ONG *Metges sense fronteres.*, Madrid, 1988. Aquest llibre va ser la primera publicació de Salgado, a l'any 1986 a França, junt amb un altre sobre el continent americà: *Other Americas*. A Espanya es va publicar en castellà dos anys després, quan ja havia causat un impacte molt fort. Aquesta sèrie feta a la zona del desert del Sahel a Àfrica, aplega moltes fotografies que omplen altres antologies: és una de les més impressionants de Salgado.
- SALGADO, Sebastiao; *Trabajadores*, Lunwerg Editores, Barcelona, 1993. Salgado viatja per tot el món recollint imatges dels canvis que s'estan produint en les formes de producció, les relacions dels homes amb el treball, les condicions d'esclavisme que encara perduren, l'impacte del treball de l'home en el medi ambient...
- SALGADO, Sebastiao; *Éxodos*, Fundación Retevision, Madrid, 2000. Aquest projecte descomunal abordat per Salgado tracta de donar una idea dels moviments humans arreu el món. La injustícia, l'angoixa dels desarrelats, ve filtrada per una presentació clàssica i serena, en un blanc i negre magistral. Aquesta publicació és el catàleg d'una exposició que es va veure a Barcelona, a la sala de la Pedrera, l'any 2001. L'acompanya un altre llibre exclusivament de retrats, en el que Salgado aproxima la seva càmera al rostre del futur: els nens i nenes de tot el món que viuen en constant èxode, com si tractés de trobar la resposta als seus ulls.
- SALGADO, Sebastiao; *Photopoche, Sebastião Salgado, n°55* Ed. Centre National de la Photographie, França, 1993. Una antologia per conèixer el famós fotògraf brasiler, d'una ullada.

